EDUSKUNTA
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

HE 225/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun asiantuntijalausuntoa HE 225/2020 vp:stä. Tietosuojavaltuutetun toimisto esittää kunnioittavasti lausuntona seuraavaa.

Tietosuojavaltuutettu on antanut tätä lakiesitystä koskevan lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle 30.10.2020 (dnro 8081/91/2020). Tietosuojavaltuutetun esittämät huomiot on otettu esityksen jatkovalmistelussa kattavasti huomioon.

Lausuttavana olevassa esityksessä on asianmukaisella tavalla otettu huomioon yleisestä tietosuoja-asetuksesta (EU 2016/679) johtuva kansallinen liikkumavara henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä säädettäessä. Valmistelussa on huomioitu asianmukaisella tavalla niin ikään Euroopan tietosuojaneuvoston (EDPB) ohjeet kontaktien jäljitysvälineistä covid-19-pandemian yhteydessä[1]. Esitys on yhdenmukainen ohjeissa kuvattujen sekä tietosuojavaltuutetun valmistelun yhteydessä esittämien näkemysten kanssa.

Henkilötietojen käsittelyyn osallistuvien tahojen roolit sekä vastuut käyvät riittävällä tarkkuudella ilmi sääntelykokonaisuudesta. Henkilötietojen käsittelyperuste on yksilöity luonnoksessa koronavilkusta aiemmin säädettyä vastaavalla tavalla. Käsiteltävät henkilötiedot on määritelty täsmällisesti ja rajattu tässä tarkoituksessa välttämättömiin. Sovellettavista suojatoimista on tehty kattavasti selkoa.

Tietosuojavaltuutettu kiinnitti huomiota lausunnossaan siihen, että vaikka lausuttavana olleessa HE-luonnoksen sekä täytäntöönpanopäätöksen muodostamassa kokonaisuudessa sinänsä rajattiin tietojen käyttötarkoitukset tarkkarajaisesti, jäi epäselväksi, millä tavalla varmistetaan käyttötarkoitusten rajautuminen myös sen jälkeen, kun tiedot luovutetaan muiden valtioiden viranomaisille. Tätä on sittemmin täsmennetty ja kokonaisuutta avattu edelleen esityksessä.

On selvää, että vasta käytännön toteuttamistavat määrittelevät viime kädessä sen, minkälaisia riskejä rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille voi henkilötietojen käsittelytä koitua. Rajat ylittävään yhteensopivuuteen liittyvien toiminnallisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa sekä erityisesti tietoturvaan liittyvissä ratkaisuissa on huolellisesti arvioitava valittavien toteutustapojen vaikutukset rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille.

Koronavilkun laajamittainen käyttöönotto on edellyttänyt luottamusta sovellukseen sekä sen yhteydessä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuuteen. Tämä on edellytys myös sille, että käyttäjät ryhtyvät hyödyntämään rajat ylittävää yhteentoimivuutta. Siksi on syytä kiinnittää huomiota yleisen tietosuoja-asetuksen III luvussa säädettyjen tietosuojaoikeuksien toteuttamiseen. Erityistä huomiota on käytännön toteutuksessa syytä kiinnittää henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyyteen. Sovelluksen käyttäjille on annettava selkeä ja kattava informaatio muun muassa siitä, millä tavalla ja mihin tarkoituksiin henkilötietoja käsitellään, ja miten rajat ylittävän yhteentoimivuuden käyttäminen tähän vaikuttaa.

[1] Ohje 4/2020 sijaintitietojen käytöstä ja kontaktien jäljitysvälineistä covid-19-pandemian yhteydessä (21.4.2020) sekä sitä täydentävä lausunto kontaktien jäljityssovellusten yhteensopivuuden tietosuojavaikutuksista (16.6.2020).